

Deze dagen zijn aller ogen gericht op de duizenden kinderen en jongeren die, al dan niet met een nieuwe boekentas vol goede voornemens, alweer een schooljaar aanvatten. Veel minder aandacht gaat er naar de talrijke directeurs en directrices, die al weken geleden aan de slag togen en toch wel de eigenlijke motor zijn van de school. Hoog tijd voor een gesprek met een gedreven schooldirecteur, vonden we.

Ilse Van Halst

'Ik wil een vader voor mijn leerlingen zijn'

GEWOON binnenstappen, spoort een leerkracht ons vriendelijk aan, wanneer we dralen voor de deur met bordje *Directie*. Het ongedwongen welkom is tekenend voor de sfeer op de basisschool Sint-Gerolf, letterlijk in de schaduw van de kerktoeren van het Oost-Vlaamse Nevele. Meetjeslander Jan Pauwels, vader van vijf inmiddels volwassen kinderen, houdt er de touwtjes kordaat maar mild in handen. Met meer dan 35 jaar ervaring, veertien jaar als leerkracht en nadien als directeur, kent hij de wereld van het onderwijs van binnen en van buiten. Naar eigen zeggen wil hij vooral een vader zijn voor zijn leerlingen. „Of eerder een opa”, verbeterd hij zichzelf lachend.

- Schooldirecteur zijn, ambitie of roeping?

Bij mij speelde ambitie zeker mee. Ik wilde mijn pedagogische inzichten ook op ruimere schaal ingang doen vinden, iets wat je als klastitularis slechts in beperkte mate kunt. Ik vloog er trouwens nogal in, maar gaandeweg leer je dat je gewoonte en stijl niet van de ene dag op de andere omgooit. Dat vergt tijd en begrip.

In deze school heerst een sterke verbondenheid. Ik ben er trots op dat ik alle kinderen bij naam ken, dat ik hun ouders ken én ook heel wat grootouders. Deze nabijheid is natuurlijk ook te danken aan de betrekkelijke kleinschaligheid van onze school, met zo'n 350 kleuters en leerlingen, verdeeld over twee afdelingen. Op mij heeft dat wel een hele impact. Elke afdeling heeft immers een eigen cultuur, wat betekent dat alles in duplo moet gebeuren. Collega's met drie of meerdere scholen, vaak autonome parochiescholen ingebed in een eigen gemeenschap, moeten het vaak heel moeilijk hebben.

- U koos ervoor de school een christelijk profiel te geven.

Ik profileer onze school uitdrukkelijk als katholiek, met Christus als model en het evangelie als kompas. Dat betekent echter niet dat ik pols naar de gezindheid van ouders of leerlingen,

maar ik duld niet dat de christelijke identiteit wordt ondergraven. In de praktijk betekent dit dat kleuters katholieke rituelen wordt aangeleerd en dat in de lagere afdeling de godsdienstlessen verplicht zijn.

Dat onze school sterk is gegroeid, is niet enkel een gevolg van de verjonging van de lokale gemeenschap, maar juist ook van onze uitgesproken christelijke profilering. Aanvankelijk stootte ik bij sommige leerkrachten en ouders op weerstand. Sommigen trokken weg, maar op lange termijn lokte deze duidelijkheid mensen.

- Hoe tracht u die christelijke identiteit vorm te geven?

Dat is onder meer de verdienste van een Pastorale Animatie Groep. Die werkt aan collegialiteit, bereidt vieringen voor (waarin ik dan als diaken voorga), ontwikkelt materiaal zoals een rouwkofter en zet ook tal van solidariteitsacties op. Een andere belangrijke peiler is de zorg.

De laatste jaren mag onze school ook kinderen van illegalen en asielzoekers onthalen. Dat is

een gevolg van het feit dat ik tevens actief ben in de lokale Welzijnsschakel, die we enkele jaren terug hier opstartten en waardoor lokaal een levendige solidariteit groeide tussen Belgen en niet-Belgen. Ik ken alle asielzoekers uit onze buurt. En ik ben er trots op dat ze zich op onze school thuis voelen.

We zorgen er bewust voor dat hen 's middags een warme maaltijd wordt voorgezet. Ik weet dat sommige collega-directies daar anders over denken, omdat het onvermijdelijk leidt tot onbetaalde rekeningen. Maar net deze kinderen hebben een warme maaltijd nodig. Als we het hebben over het recht op onderwijs, dan geldt dit ook voor hen. We moeten de vooroordelen daaromtrent wegwerken. Dat stak ik alvast op uit de vorming in het kader van Welzijnsschakels. Natuurlijk ontvangen we als school subsidies, maar

lang niet voldoende om het kostenplaatje te dekken. Zit een familie financieel krap, dan springt de ouderraad bij.

- Vandaar dus de veelgehoorde klacht dat directeurs kraken onder de almaar grotere werkdruk en de onophoudelijke zoektocht naar bijkomende middelen?

Als katholiek net hebben we geen monopolie op kwaliteitsonderwijs. Dat bieden andere netten ook. Maar ons christelijke opvoedingsproject is uniek

Oplopende rekeningen zijn een voortdurende zorg en veroorzaken vaak spanningen. De scherpe maximumfactuur maakt het creatieve collega's soms onmogelijk uitstapjes met de leerlingen te organiseren. We krijgen wel iets meer middelen per leerling, maar ik maakte mijn rekening; ofwel is het inbinden, ofwel alweer op zoek gaan naar fondsen en nogmaals een beroep doen op de ouderraad om dingen die passen in ons christelijke opvoedingsproject te kunnen blijven aanbieden.

Mossselfestijn, barbecue, panenkoekenbak... In het katholiek onderwijs zijn we meesters in creativiteit, maar op de duur gaat dat wegen. Uiteindelijk zijn het de ouders die voor ons onderwijs kiezen die drie keer moeten dokken. Ze betalen algemene belasting om het onderwijs op zich te financieren, gemeentebelasting om het gemeentelijk onderwijs te financieren en daar bovenop mogen ze nog eens in de beugel tasten om het eigen onderwijs te financieren.

Ook de groeiende en voortdurend wijzigende regelgeving zowel als de toenemende juridisering fnuiken tal van initiatieven. Ander nijpend probleem is de grote uitstroom van bekwame jongeren. Ze hunkeren naar een duidelijk omschreven voltijdse opdracht, liefst een eigen klas en vast benoemd, maar vaak moeten ze beginnen met uren verspreid over verschillende klassen en te gekke combinaties, soms met tijdrovende verplaatsingen, waardoor ze afhaken of opbranden.

- Naast uw taak als directeur neemt u ook tal van engagements op binnen de koepel?

Ik ben lid van de Directiecommissie Basisonderwijs en voorzitter van de Diocesane Commissie Basisonderwijs. Dat is erg verrijkend. Zo leerde ik onze onderwijskoepel in Brussel kennen van binnen uit. Hoezeer deze de belangen van het katholiek onderwijs verdedigt, is aan de basis vaak niet geweten.

Als directeur gaat niet enkel het hier en nu van mijn school me ter harte, maar ook de toekomst. Hoe katholiek is ons basisonderwijs nog? Liggen collega's-directeurs nog wakker van de identiteit van ons katholieke onderwijs? Doen ze er nog iets aan? Daarom pleit ik voor grotere schoolbesturen, waarin de aandacht voor het katholieke opvoedingsproject voorop staat.

Als katholiek net hebben wij geen monopolie op kwaliteitsonderwijs. Dat bieden andere netten ook. Maar ons christelijk opvoedingsproject is uniek. In een school moet je daarvoor echter een draagvlak hebben. Een directeur alleen zal het niet doen, een pastoor evenmin. Daarin moet men blijven investeren.

© Frank Bahnmueller

